

Niggju ára gamla Sjørða í Oyndarfirði:

Fær onga undirvísing vegna brek

Sjørða eitur niggju ára gomul genta í Oyndarfirði.

Hon gongur ikki í skúla, dugir ikki at tosa ella ganga.

Hon situr í koyristólum heima í stovuni hjá teimum.

Hon situr bert har...

Nú er tað ikki soleiðis, at foreldrin hjá Sjørðu einki hava gjørt fyri at geva dóttirini góðar umstøður. Tey hava í veruleikanum roynt alt, til tess at fáa myndugleikarnar í talu, sum eru til fyri at stuðla foreldur, sum eiga so brekað børn, sum Sjørða er.

Bert hava foreldrin og myndugleikarnir ongantið verið samd um, hvat er best fyri barnið ella — í ávisum føri, hava myndugleikarnir ikki kent tað sum sína ábyrgd, at stuðla foreldrunum í tí, sum eftir lógini er krav, t.d. undirvísing, so Sjørða kann stimbrast og mennast á tí støði, sum hon nú einaferð er.

— Hetta er ikki nøkur gjørd søga. Sosialuri hevur vitjað í Oyndarfirði og tosað við Sólgerð Gaard, sum er mamma Sjørðu.

Sólgerð Gaard greiðir frá, at trupulleikarnir komu, tá dóttirin sjei ára gomul, skuldi hava undirvísing og stimbran, sum talan kann verða um, tá barnið er so brekað.

Hon setti seg í samband við skúlamyndugleikarnar, sum bjóðu ein vika, tveir tímar um dagin, at undirvísja Sjørðu. Undirvísingin kundi fara fram í skúlanum í Oyndarfirði ella í heiminum, so sum tað best kundi gerast.

Sólgerð Gaard: — Nú er tað ikki sum at siga tað, at koyra eitt barn sum Sjørðu í skúla. Hon dugir ikki at siga frá, hvat hon skilir og tí er torført hjá fremmandum at koma í samband við hana.

Vikarurin hjá Sjørðu var nýklæktur lærari og hevði als einki undirvísingartilfar, sum ein skuldi hugsað var takt til slíka undirvísing. Tað er als ikki meint sum niðursetandi ella atfinning at læraranum, at tað ikki eydnaðist at fáa nakað burtúr.

28 børn ganga í skúlanum í Oyndarfirði, har tvær stovur eru. 1-3 flokkar í eini stovu og 4-6. flokkur í hinari.

Undirvísingartímar hjá Sjørðu vóru tí í heiminum.

— Eg hevði væntað, at ein sosialpedagogur ella lærari við serútbúgving var tøkur, tá dóttirin kom í skúlaaldur, tí sjálvsagt kann ein vanligur lærari ikki seta seg inn í hugaheimin hjá brekaðum barni, eins lítið og onnur fólk kunnu, og tí er møguleikin at stimbra slíkt barn, ikki til staðar.

— Eg hevði eisini væntað, at undirvísingin skuldi fara fram í samstarv við lærara, heimið og Skúlafyriritingina. Eisini hevði eg gjørt mær eina hugmynd um serligt undirvísingartilfar og leiðbeining um, hvussu fram skuldi farast, sum náttúrligur liður í stimbranin ella menningini av barni minum.

Lærarin hevði bert eina uppgávu og tað var at avlasta meg, teir tveir tímar um dagin, sum vóru avsettir til Sjørðu.

— Eg havi ikki biðið um umlætting. Min ætlan var at barnið á tí støði, sum tað nú einaferð er, kundi fáa okkurt munagott burtúr, tó at tað ongantið var so lítið. So hjálpti tað altíð, í hennara støðu, men so var ikki.

— Nú er samfelagið soleiðis bygt, at stovnar eru at venda sær til, tá okkurt er aftát og tær nýtist hjálp ella vegleiðing. Er ein sjúkur, so fer ein til lækna. Um hann ikki fær hjálpt einum, so verður tú send á Sjúkrahúsið og um neyðugt til Danmarkar.

— Eg hugsaði so, at Landsskúlafyriritingin

var tann stovnur, sum kundi hjálpa okkum, tí hesin eftir lógini skal veita øllum børnum undirvísing.

Tá eitt ár var farið og eg dugdi at siggja, at einki hendi í royndini at stimbra Sjørðu, vendi eg mær til Skúlafyriritingina at samráðast um, hvat nú var at gera, fyri at finna eina gongda leið. Úrslitið av hesum bleiv, at skúlafyriritingin bert hevði hetta tilboðið, og at har einki annað var at seta ístaðin.

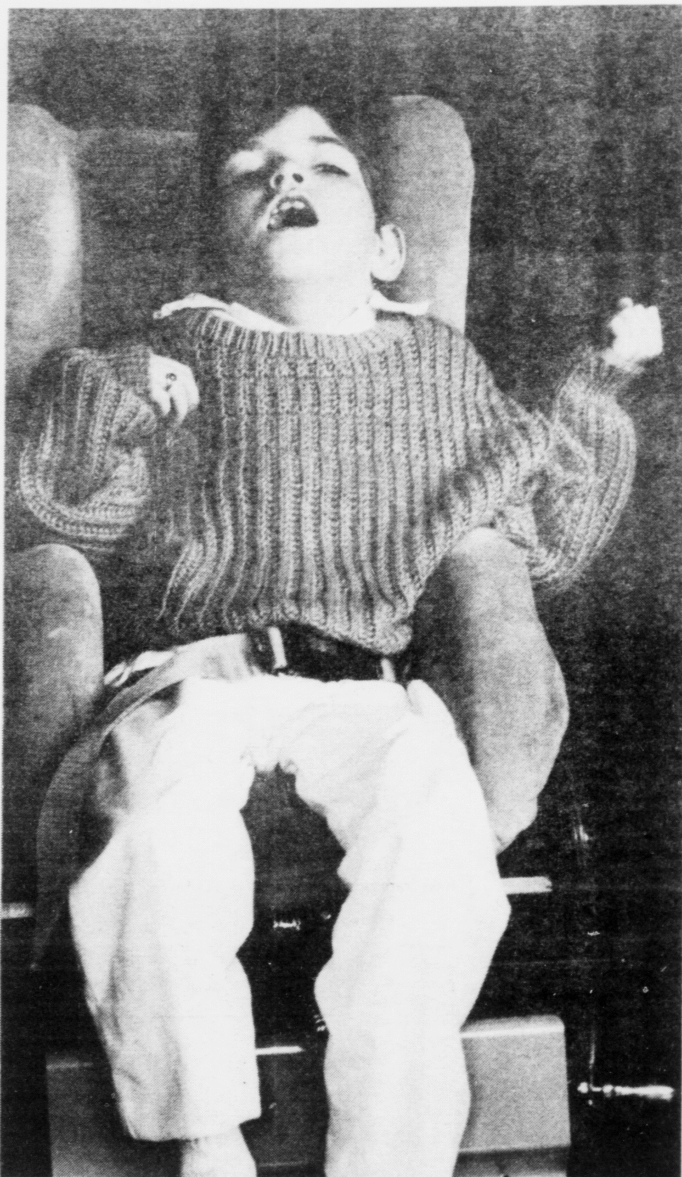
Trupulleikin í hesum er, at ein kennir seg sum ein sera ólagaligan persón, tá ein ikki góðtekur tað, sum Landsskúlafyriritingin bjóðar. Eg kenni meg rættiliga einsamallan í hesum, tí stovnurin ikki hevði stórvegis eftirlit, tá lærarin var her. Eingin vitjaði fyri at vita, hvussu gekst og tí var heildur eingin møguleiki at fáa nakað annað sett ístaðin beinanvegin, tá fyrsta loysnin ikki gav nakað úrslit.

Í ár var møguleiki hjá mær at vera í Havn í triggjar mánaðar og tí kom Sjørða á Skúlan á Trøðni hetta tíðarskeiðið. Á fyrsta sinni kom eg har í samband við serlærara, sosialráðgevara, lækna og fysioterapeut. Vit samráddust í felag um, hvat var best fyri Sjørðu. Tað var hugaligt at enda at tosa við fólk, sum høvdu skil fyri minum trupulleikum.

Sjørða fekk eisini fysiurgiska viðgerð á fyrsta sinni í Føroyum, sum er so átrokandi neyðug fyri brek hennara.

— Vit samdust um at Sjørða skuldi á henda skúlan aftaná summerfrítíðina, tí hetta var ein góð loysn.

Skúlin vildi eisini taka ímóti henni, men tíverri var ikki rúm fyri henni á Skúlaheiminum, tí hon er so røktarkrevjandi, at nóg nógvar starvsfólk ikki eru tøk á heiminum, til barn

Niggju ára gamla Sjørða fær onga undirvísing ella stimbran, hóast øll børn í Føroyum hava rætt til at fáa undirvísing, eftir førimuni. Tað, at Skúlafyriritingin fyri fólkaskúlan og Skúlin á Trøðni (Spesialskúlin) ikki hava somu fyririting, ber í sær, at eingin rættiliga hevur ábyrgdina, at veita stuðul.

Orð: Dagny Myndir: Kalmar

sum Sjørðu.

— Nú standa vit í tí støðu, at einki verður gjørt.

Sjørða er nú niggju ára gomul og hon situr heima í koyristóli sínum og hevur bert foreldur og systkin um seg. Mamman er sjálvsagt tann, sum er mest um barnið um dagarnar, men Sólgerð Gaard heldur ikki, at tað er nóg mikið fyri barnið. Tað hevur krav á at verða stimbrað meira enn bert av mammuni.

A skeiðnum, sum MBF skipaði fyri í september mánaða, var undirvísingartilfar lagt fram, sum kann stimbra brekað børn, sum eru eins brekað sum Sjørða. Hetta tilfarið er

sent Skúlafyriritingini, men foreldur at brekaðum børnum og heldur ikki foreldrin hjá Sjørðu, hava ikki fingið hetta tilfarið sendandi.

Sólgerð Gaard: — Eg hoyrði um undirvísingartilfarið, sum er telduskipan við ymsum skráum, ið kunnu stimbra børn á sama støði sum Sjørða. Í grannalondum okkara eru tey longu farin undir undirvísing av slíkum slag, men í Føroyum er ikki tikið stig til hetta.

At enda sigur Sólgerð Gaard: — Kenslan av hjálparloysi er stór, tá ein merkir, at eingin skilir ein. Tað er so leiðiligt at fólk, sum ein heldur skal stuðla

og vegleiða, kennir, at ein persónliga ikki er nøgdur við umstøðurnar. Tað eru ikki foreldrin hugsað skal um, men brekaða barnið, sum hevur krav eins og onnur. Bert duga tey ikki at siga, hvat teimum tørvar. Eisini eiga foreldur at hugsa um, hvat hendir barninum, tá tey ikki eru meira. Tað er hugstoytandi.

— Eg krevji ikki, at barn mitt skal gerast sum børn flest, tí tað verður ongantið, men kortini skuldi verið rúmd fyri barni sum Sjørðu í undirvísingarskipan av einhvørjum slag, sigur Sólgerð Gaard at enda.